

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ

Практичні аспекти застосування законодавчих актів

Practical aspects of application of legislative acts

Ступінь вищої освіти	Магістр
Навчальний рік	2021/2022
З якого курсу викладається	1
В якому семестрі (-ах) викладається	2
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Жукова Анна Ігорівна
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат філософських наук
Кафедра	Права, психології та сучасних європейських мов
Посада	Доцент
Профіль	Google Scholar / ORCID
Контактна інформація	a.zhukova@knote.edu.ua

Анотація

Дисципліна «Практичні аспекти застосування законодавчих актів» дозволяє з'ясувати зміст правової норми, відповідно до особливостей самих норм права, формами їх функціонування та зовнішнього виразу. Дослідження цих особливостей і форм, а також розкриття сутнісного змісту норми обов'язково вимагає використання способів тлумачення норм права використовуючи практику Конституційного Суду України. У процесі тлумачення встановлюються зміст норми права, її основна мета й соціальна спрямованість, можливі наслідки дії акту, що тлумачиться, з'ясовуються суспільно історичні умови його прийняття, умови, у яких відбувається. Це сприятиме розуміння у студентів інтерпретації правових понять із метою право реалізації у практичній діяльності.

Мета дисципліни

Формування у студентів системи правових знань та компетентностей щодо поняття, структури та значення застосування права, виокремлення об'єктів та суб'єктів тлумачення, розмежування офіційного і неофіційного тлумачення права; поглиблення і систематизація знань про головні прийоми функціонального та спеціально-юридичного способів тлумачення, вироблення власного наукового розуміння і цілісного погляду на застосування права.

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- правову природу категорії «застосування (тлумачення) права» та її цільове призначення;
- місце застосування законодавчих актів у правовій системі суспільства як виду юридичної діяльності;
- суб'єктів, об'єкти і предмет застосування законодавчих актів;
- прийоми головних способів тлумачення права;
- стадії законодавчого процесу;
- види застосування законодавчих актів та їх результати;

вміти:

- розмежовувати об'єкт і предмет тлумачення законодавчих актів;
- правильно застосовувати способи застосування законодавчих актів у конкретних життєвих ситуаціях;
- використовувати знання теорії застосування (тлумачення) права при реалізації та застосуванні права.

Передумови вивчення дисципліни

Знання отримані під час вивчення дисциплін «Правознавство», «Господарське право».

Програма дисципліни

Тема 1. Види тлумачення законодавчих актів

Спосіб тлумачення права як правова категорія: поняття, ознаки. Класифікація способів тлумачення права. З'ясування права: поняття, ознаки, класифікація. Тлумачення права за обсягом (буквальне, розширене, обмежене). Критерії відповідності результату з'ясування правового тексту його змісту. Етапи право-тлумачної діяльності. Структура актів тлумачення норм права (назва (вид), заголовок, адресат, дата, спосіб запису, затвердження). Доктринальне (наукове), професійне (компетентне), побутове, загальне (нормативне) і казуальне тлумачення норм права. Тлумачення норм права за аналогією закону і за аналогією права.

Тема 2. Поняття та види інтерпретаційних актів

Акти тлумачення права як результат правотлумачувальної діяльності. Концептуальні підходи до визначення правової природи актів тлумачення права. Акт тлумачення права: поняття, ознаки, функції. Класифікація актів тлумачення права. Місце актів тлумачення права в системі інших правових актів. Відмінність інтерпретаційно-правових актів від нормативно-правових актів та актів застосування права. Акти офіційного тлумачення права: поняття, ознаки, види, характеристика. Акти неофіційного тлумачення права: поняття, ознаки, види, характеристика. Стадії створення актів офіційного тлумачення права. Стадії створення актів неофіційного тлумачення права. Головні тенденції розвитку та удосконалення актів тлумачення права.

Тема 3. Законодавчий процес

Види законодавчого процесу. Основні етапи підготовки законопроекту. Структура законодавчого акта. Стадії законодавчого процесу. Право вето. Внесення законопроекту на розгляд Верховної Ради України у порядку реалізації права законодавчої ініціативи.

Тема 4. Розгляд та прийняття законопроекту

Розгляд та прийняття законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Процедура підписання (промульгація) та оприлюднення закону. Особливості прийняття окремих видів законодавчих актів. Правове регулювання законодавчої діяльності.

Тема 5. Конституційний Суд України

Конституційний Суд як орган, що надає офіційне тлумачення Конституції України та законів України. Органи державної влади, які надають автентичне тлумачення (Верховна Рада України, Кабінет міністрів України, центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації).

Тема 6. Порядок застосування нормативно-правових актів

Застосування актів у разі суперечності правових норм у підзаконних нормативно-правових актах однакової юридичної сили. Застосування актів у разі існування неузгодженості між підзаконними актами, виданими одним й тим самим органом. Яким актом слід керуватись у разі суперечності норм підзаконного нормативно-правового акту нормам Закону України. Дії правозастосовчого органу у випадку наявності у змісті нормативно-правового акту прогалин.

Особливості та політики дисципліни

Особливість організації освітнього процесу з дисципліни «Практичні аспекти застосування законодавчих актів» полягає у поєднанні традиційних і нетрадиційних методів викладання з використанням інноваційних технологій.

Від студентів очікується регулярне відвідування лекційних і практичних занять згідно з розкладом. Пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані шляхом виконання завдань на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки ХТЕІ КНТЕУ. Вивчення дисципліни може бути як повністю аудиторним, повністю дистанційним, так і комбінованим.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до діючого [Положення про оцінювання результатів навчання студентів](#).

Поточний контроль (60 балів): 1) Підготовка до семінарських занять, вивчення лекційного матеріалу, вивчення основних термінів та понять курсу, робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури; 2) підготовка тем доповідей, презентації, проведення власного правового дослідження нормативних актів; 3) виконання двох письмових контрольних робіт.

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (визначення термінів, відповідь на питання); завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання, аналіз нормативно-правових актів).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Богданевич Т. Теоретичні аспекти інституту тлумачення в системі конституційного права / Т. Богданевич // Юридична наука. – 2016. – № 12. – С. 4-10.

2. Кривицький Ю. В. Історичний спосіб тлумачення норм права: загальнотеоретичний аспект / Ю. В. Кривицький // Часопис Київського університету права. – 2016. – №.1. – С.32-36.
3. Цимбалістий, Т. О. Щодо нормативності рішень Конституційного Суду України / Т. О. Цимбалістий // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Право.– 2013. – № 23, ч. I. – С. 156-170.
4. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.